

9. lipnja - Međunarodni dan arhiva

Ivana Prgin

Međunarodno arhivsko vijeće (MAV) krovna je svjetska strukovna organizacija posvećena razvoju i promociji arhiva i arhivistike u svim njihovim područjima djelovanja. Od svog osnutka 9. lipnja 1948., koji se od 2008. obilježava diljem svijeta kao Međunarodni dan arhiva, MAV promiče zaštitu i dostupnost arhivskog gradiva i okuplja arhivske ustanove i stručnjake širom svijeta s ciljem zagovaranja dobrog upravljanja arhivima i fizičke zaštite pisane i dokumentirane baštine, stvaranja stručnih standarda i dobrih praksi i poticanja dijaloga, razmjene i prijenosa stručnih znanja i praksi preko državnih granica.

Danas MAV arhivskom sektoru pruža jedinstvenu globalnu platformu za rad na temelju zajedničkih vizija i programa u promjenjivom globalnom okruženju pri čemu su njegovi temeljni ciljevi:

- ♦ zagovaranje – poticanje i podržavanje razvoja arhiva u svim zemljama, u suradnji s drugim državnim i nevladinim tijelima i organizacijama i međunarodnim agencijama,
- ♦ stručnost – promicanje, organizacija i usklađivanje najboljih praksi,

razvoj standarda i druge aktivnosti na području upravljanja arhivskim i registraturnim gradivom,

- ♦ povezivanje – uspostava, održavanje i jačanje odnosa između arhivista i između svih institucija, stručnih tijela i drugih organizacija, javnih i privatnih, gdje god se nalazili, a koji se bave upravljanjem ili zaštitom arhivskog i registraturnog gradiva te izobrazbom i stručnim usavršavanjem arhivista, posebno putem razmjene informacija
- ♦ promicanje – olakša(va)nje interpretacije i korištenja arhivskoga gradiva, čineći njegov sadržaj šire poznatim i potičući njegovu veću dostupnost,
- ♦ djelovanje – poduzimanje svih relevantnih aktivnosti koje podupiru ciljeve MAV-a

Inicijativa za uvođenje međunarodnog dana arhiva, koja je duže vrijeme bila prisutna u međunarodnoj arhivskoj zajednici, formalizirana je na 15. kongresu Međunarodnog arhivskog vijeća održanom u Beču u kolovozu 2004. prihvaćanjem službenog prijedloga za njegovo utemeljenje.

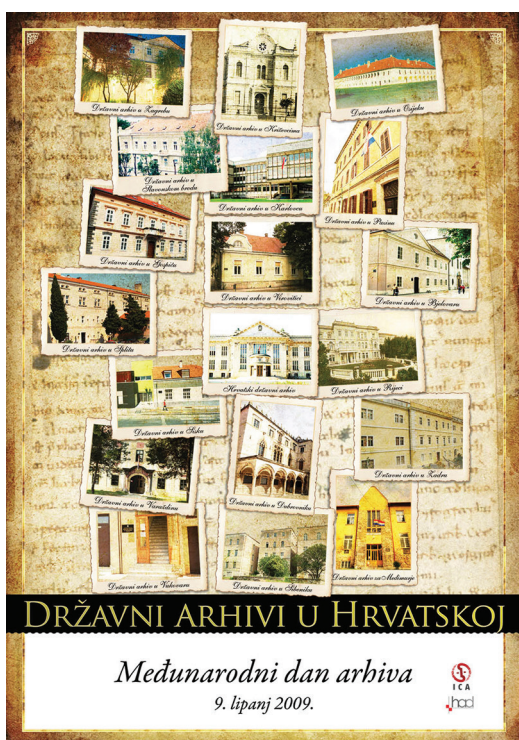
No, tek na Godišnjoj skupštini MAV-a održanoj u Québecu u studenome 2007., odlučeno je da će se kao međunarodni dan arhiva obilježavati 9. lipnja, dan kada je 1948. osnovano Međunarodno arhivsko vijeće. Ovu odluku prihvatio je Izvršni odbor MAV-a te potom potvrdila Opća skupština održana u Kuala Lumpuru u srpnju 2008. tijekom 16. kongresa MAV-a.

Tako je međunarodna arhivska zajednica na poziv MAV-a prvi put 2009. obilježila 9. lipnja kao svoj dan, dan arhiva. Važnost održavanja ove manifestacije je višestruka. Slika javnosti o arhivskom gradivu i arhivima još uvijek nije dovoljno jasna, građani često arhive brkaju s knjižnicama ili drugim baštinskim ustanovama, a arhivsko gradivo doživljavaju kao dokumente namijenjene internoj upotrebi, teško

dostupne i zanimljive isključivo istraživačima povijesti. Čak i same organizacije koje stvaraju arhivsko gradivo često nisu svjesne njegove važnosti što negativno utječe na odluke o upravljanju njime te financijskim i ljudskim kapacitetima koji će za njega biti osigurani. Upravo je zbog toga neophodno stalno isticati kako arhivsko gradivo čine zapisi i dokumenti nastali ili zaprimljeni radom pravnih ili fizičkih osoba koji se čuvaju kao dokaz i informacija o njenom radu i postojanju. Arhivsko gradivo zbog njegove poslovne vrijednosti ili povijesnog značenja čuvaju njegovi stvaratelji, njihovi slijednici ili nasljednici i konačno, arhivske ustanove. Ono predstavlja neiscrpan izvor informacije i važan je dio kulturne baštine određene zajednice, dragocjeno je i nezamjenjivo svjedočanstvo o ekonomskom, političkom i društvenom razvoju. Raznolikost arhivskih izvora i njihovih oblika je velika te je za njihovo očuvanje nužan sveobuhvatan pristup kako ne pozornost i zaštitu ne bi bila usmjerena isključivo na jednu vrstu zapisa.

Stoga obilježavanje međunarodnog dana arhiva omogućava:

- ♦ podizanje svijesti javnosti o važnosti zapisa i arhivskog gradiva kao pouzdanog izvora koji pridonosi očuvanju individualnog i kolektivnog pamćenja,
- ♦ podizanje svijesti o prednostima dobrog upravljanja zapisima i arhivskim gradivom za uspješno, odgovorno i transparentno poslovanje te razvoj,
- ♦ podizanje svijesti javnosti, pojedinaca i organizacija o nužnosti osiguranja uvjeta za dugoročno čuvanje gradiva i omogućavanje njegovog korištenja,
- ♦ promociju jedinstvenih, vrijednih i rijetkih dokumenata koji se čuvaju u arhivskim ustanovama,
- ♦ povećanje vidljivost arhivskih ustanova i znanja o arhivskom gradivu na globalnoj razini.

Putem svojih mrežnih stranica i profila društvenih mreža Međunarodno arhivsko vijeće svake godine povezuje stotine svojih članova i prijatelja u namjeri da njihove aktivnosti u obilježavanju međunarodnog dana arhiva učini vidljivijima i tako doprinese postizanju ovih ciljeva. Načini i oblici povezivanja i predstavljanja doprinosa zajedničkoj proslavi su se mijenjali i razvijali, uz redovito prikupljanje informacija o obilježavanju međunarodnog dana arhiva u pojedinim državama i ustanovama kroz plakate, deplijane, fotografije i tiskovine kojima su dokumentirani javni programi i događanja organizirani tim povodom.

Zajednička tema proslave uvedena je 2016. i veže se uz temu godišnje konferencije Međunarodnog arhivskog vijeća pa je te godine ona bila Arhivi, harmonija i prijateljstvo, 2017. Arhivi, zavičajnost i interkulturalizam, a ove godine tema proslave je Arhivi: upravljanje, pamćenje i baština. Osim uvođenja zajedničke teme, javnost od prošle godine proslavu može pratiti i kroz interaktivnu mapu programa obilježavanja međunarodnog dana arhiva.

U Hrvatskoj se međunarodni dan arhiva obilježava od njegovog utemeljenja. Koordinator prigodnih aktivnosti je Hrvatsko arhivističko društvo koje svake godine predlaže zajedničku temu i priprema promidžbene materijale i programske knjižice. Hrvatski arhivi organiziraju prema vlastitim mogućnostima i izboru prigodne aktivnosti koje uključuju izložbe, predstavljanja izvora i publikacija, okrugle stolove, predavanja, radionice namijenjene različitim dobim i interesnim skupinama te druge aktivnosti usmjerene predstavljanju svoga rada i povećanju vidljivosti u

sredinama u kojima djeluju. Do sada su aktivnosti bile vezane uz sljedeće teme:

- ◆ Predstavljanje državnih arhiva u Hrvatskoj (2009.)
- ◆ Zemljišno vlasništvo (2010.)
- ◆ Matičarstvo i osobna stanja građana 2011.
- ◆ Dokumentarna fotografija (2012.)
- ◆ Informiranje u prošlosti (2013.)
- ◆ Prvi svjetski rat u hrvatskim arhivima (2014.)
- ◆ Prvi svjetski rat u hrvatskim arhivima, Ostavine, Suradnja i dr. (2015.)
- ◆ Hrvatski arhivi u Domovinskom ratu (2016.)
- ◆ Arhivi i katastar u hrvatskim krajevima (2017.)

Ove godine će međunarodni dan arhiva u Hrvatskoj biti obilježen po deseti put, a tema jubilarne proslave bit će 1968. u Hrvatskoj. Brojne aktivnosti već su u pripremi, a osim državnih arhiva na sudjelovanje su pozvane i sve druge ustanove koje čuvaju arhivsko građivo.

Mogućnosti u osmišljavanju aktivnosti i međusobnom povezivanju su neograničene, stoga očekujemo i vaš doprinos – uključite se u obilježavanje 9. lipnja, međunarodnog dana arhiva! ■

INFO

Više o međunarodnoj proslavi dana arhiva 2018. doznajte na: <https://www.ica.org/en/international-archives-day-2018>

Interaktivnu mapu s aktivnostima i programom obilježavanja prošlogodišnjeg međunarodnog dana arhiva pod motom „Arhivi, zavičajnost i interkulturalizam“ pogledajte na: <https://www.ica.org/en/international-archives-day-programme-s-map>